

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/142/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3217203601
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3217203601.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu: B. Z. M., a.s., so sídlom K. XX, E., R. XX XXX XXX, proti žalovanému: B. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. K. XXXX/XX, Z. nad Z., o zaplatenie 1.371,11 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 11. apríla 2018 č. k. 4Csp/219/2017-62, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku II. **m e n í** tak, že žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 71,66 eur od 10.11.2017 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšnej časti výrok II. **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** proti žalovanému **n á r o k** na náhradu trov konania v rozsahu zaplateného súdneho poplatku zo žaloby.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.445,03 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 1.587,08 eur od 10.11.2017 do 07.12.2017 a spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 1.371,11 eur od 08.12.2017 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti zamietol a výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o výške náhrady trov konania, pričom o výške tejto náhrady bude po právoplatnosti rozsudku rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

1.2 Rozhodnutie súd prvej inštancie zdôvodnil tým, že žalobca so žalovaným uzatvoril dňa XX.XX.XXXX úverovú zmluvu č. XXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému bezúčelový úver vo výške 2.000,- eur, ktorý mal žalovaný splatiť v 120 mesačných splátkach po 29,85 eur. Dňa 09.11.2017, po predchádzajúcej výzve a upozornení na možnosť žiadať celý dlh v dôsledku omeškania s úhradou záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy, žalobca vyzval žalovaného k okamžitej úhrade celého úveru. Z listiny označenej ako Prehľad splácania vyplýva, že na splatenie tohto úveru žalovaný poukázal žalobcovi celkom do zosplatenia sumu 1.223,20 eur a po zosplatení sumu 215,97 eur. Z tvrdení žalobcu, ktoré neboli žalovaným popreté, súd prvej inštancie zistil, že ku dňu zosplatenia (09.11.2017) dlžná suma predstavovala nezaplatenú istinu vo výške 1.587,08 eur (z čoho žalovaný po zosplatení zaplatil 215,97 eur), ďalej uplatnená suma 71,66 eur predstavuje úroky v dohodnutej výške 12,9% ročne do dátumu zosplatenia, uplatnená suma 0,80 eur predstavuje úrok z omeškania vo výške 5,00% ročne

odo dňa splatnosti každej splátky do jej úhrady, resp. do času zosplatnenia a suma 1,46 eur predstavuje neuhradený dohodnutý poplatok za poistenie schopnosti splácať úver.

1.3 Právne posúdil súd prvej inštancie predmetný zmluvný vzťah podľa ustanovení § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a), písm. b), písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 3 ods. 1, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, ods. 2, § 565 Občianskeho zákonníka. Zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným má podľa právneho posúdenia súdom prvej inštancie spotrebiteľský charakter, preto na ňu aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. Peňažné plnenia spočívajúce v nezaplatení istiny ku dňu 09.11.2017 vo výške 1.587,08 eur, úrokoch vo výške 71,66 eur, úrokoch z omeškania vo výške 0,80 eur a poplatkoch za poistenie úveru vo výške 1,46 eur bol žalovaný povinný žalobcovi na základe podmienok dohodnutých v zmluve zo dňa 18.03.2014 plniť a keďže tak do podania žaloby neučinil, súd prvej inštancie žalobe vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.445,03 eur ako súčet sumy 1.587,08 eur (istina ku dňu zosplatnenia) - 215,97 eur (uhradené žalovaným po zosplatnení) a súm 71,66 eur (vyčíslené zmluvné úroky do zosplatnenia), 0,80 eur (vyčíslené úroky z omeškania do zosplatnenia) a 1,46 eur (poplatky za poistenie úveru). Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s platením svojho peňažného záväzku, vzniklo žalobcovi právo popri dlžnej istine i na úhradu úroku z omeškania, preto súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi i úrok z omeškania s prihliadnutím na skutočnosť, že žalovaný dňa 07.12.2017 dlh čiastočne plnil.

1.4 Zamietajúci výrok zdôvodnil súd prvej inštancie tým, že úroky z omeškania nie je možné priznať aj z úrokov, pretože by tak súd priznal príslušenstvo z príslušenstva, čo je v rozpore s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zákonná definícia príslušenstva pohľadávky, obsiahnutá v § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy, vrátane zmluvy o úvere, pričom zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka ani Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť právo veriteľa na príslušenstvo z príslušenstva. Ani úrok v dohodnutej výške z dlžnej istiny po splatnosti úveru žalobcovi podľa názoru súdu prvej inštancie nepatrí. Zmluvná odplata patrí veriteľovi len za čas, počas ktorého dlžník užíva peňažné prostriedky v súlade so zmluvou. V momente, kedy užívanie peňažných prostriedkov zo strany dlžníka je v rozpore so zmluvou (lebo ich nevrátil v lehote splatnosti, či už dohodnutej v zmluve alebo v dôsledku predčasného zosplatnenia), ide o omeškanie, na ktoré sa viažu iné (zákonné) nároky, a tieto možno zmluvne upraviť (modifikovať) len v tom rozsahu, v akom to zákon pripúšťa. Opačný výklad by podľa názoru súdu viedol k neprimeranému a nedôvodnému zvýhodneniu veriteľov poskytujúcich peňažné prostriedky na základe zmluvy o úvere (§ 497 a nasl. Obchodného zákonníka) alebo zmluvy o pôžičke (§ 657 a nasl. Občianskeho zákonníka) oproti všetkým iným veriteľom peňažných prostriedkov. Maximálna sadzba úrokov z omeškania v spotrebiteľských zmluvách je pritom kogentná a nemožno sa od nej dohodou odchýliť (porov. judikát R 5/2000). Tým, že by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, by sa táto kogentnosť v podstate obchádzala.

1.5 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Keďže k zamietnutiu žaloby došlo len v nepatrnej časti úroku a úroku z omeškania, súd žalobcovi ako úspešnej strane priznal právo na náhradu trov konania voči druhej strane v plnom rozsahu.

2. Proti uvedenému rozsudku v zamietajúcej časti (výrok II.) podal žalobca včas odvolanie podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (pre nesprávne právne posúdenie veci) a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Odvolanie odôvodnil tým, že má za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení, pričom citoval ustanovenia § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 a § 506 Obchodného zákonníka a § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Odkázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90, Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11. 2017 a č.k. 43Co/28/2017-94 zo dňa 27.02.2018, Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 07.12.2017 a č.k. 7Co/366/2017-84 zo dňa 30.11.2017, Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Co/297/2017 zo dňa 13.02.2018, č.k. 5Co/311/2017 zo dňa 15.02.2018, č.k. 5Co/250/2017 zo dňa 13.02.2018, č.k. 5Co/372/2017 zo dňa 22.03.2018, č.k. 5Co/414/2017 zo dňa 27.03.2018 a č.k. 5Co/339/2017 zo dňa 22.03.2018. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru už veriteľovi neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, podľa žalobcu nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník stanovuje len moment vzniku nároku na dohodnutý úrok, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku

veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V zmysle § 497 Obchodného zákonníka obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný ich platiť od okamihu reálneho poskytnutia finančných prostriedkov až do okamihu ich reálneho vrátenia. Omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, ale neovplyvňuje samotný vznik nároku na úrok z úveru. Odstúpenie od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka je určené na ochranu veriteľa a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/212/2014 zo dňa 21.08.2014 žalobca uviedol, že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Žalobca argumentoval aj tým, že v roku 2013 bol do legislatívneho procesu predložený návrh novely Občianskeho zákonníka (neskôr prijatý ako zákon č. 106/2014 Z. z.), ktorý obsahoval aj návrh na doplnenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vetou „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“. Táto navrhovaná zmena však nebola legislatívne prijatá a žiadne ustanovenie, odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu, neexistuje. K nároku na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov žalobca v odvolaní odkázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/542/2016-59 zo dňa 13.06.2017, č. k. 43Co/19/2017-103 zo dňa 29.11.2017, Krajského súdu v Nitre č.k. 25Co/219/2017-104 z 13.12.2017 a Krajského súdu v Bratislave č.k. 6Co/78/2018-187 zo dňa 18.04.2018, z ktorých vyplýva, že pokiaľ dlžník mešká s úhradou úroku, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania, pričom súčasťou sumy vyplývajúcej z úverovej zmluvy, ktorú má dlžník vrátiť, je nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky - ak došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, stala sa splatnou nielen istina, ale aj kapitalizované úroky z úveru. V prípade, ak ich žalovaný dlžník neuhradí, dostáva sa aj s touto sumou do omeškania, v dôsledku čoho postihuje dlžníka sankcia za nedodržanú lehotu splatnosti v podobe úrokov z omeškania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie nebol napadnutý odvolaním v tej časti, v ktorej súd prvej inštancie vyhovel žalobe a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.445,03 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 1.587,08 eur od 10.11.2017 do 07.12.2017 a spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 1.371,11 eur od 08.12.2017 do zaplataenia. V tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a odvolací súd ho nepreskúmaval.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že zamietajúci výrok napadnutého rozsudku je potrebné vo vzťahu k zmluvným úrokom po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, avšak vo vzťahu k úroku z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku za obdobie do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zmeniť podľa § 388 CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

6. Odvolací súd preto podrobne preskúmal námietku nesprávneho právneho posúdenia nároku na zmluvný úrok za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. V prvom rade je potrebné uviesť, že za poskytnutie úveru nepochybne možno dohodnúť úroky (ktoré sú pojmovým znakom úveru podľa § 497 Obchodného zákonníka). Zákon tiež umožňuje dodávateľovi, a to aj v spotrebiteľských vzťahoch (hoci za prísnejších podmienok), v prípade nedodržavania platobnej disciplíny zo strany dlžníka vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a požadovať, aby dlžník vrátil poskytnutú sumu aj s úrokmi (§ 506 Obchodného zákonníka, § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) skôr než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny s úrokom. Žiadne zákonné ustanovenie však výslovne neurčuje, dokedy môže veriteľ úročiť poskytnutý úver. Ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (rovnako ako ustanovenia § 13 ods. 3 či § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) rieši len situáciu, keď sa pre predčasné vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov rozhodne dlžník (teda nie veriteľ) a v takom prípade je logické, že po skutočnom splatení dlhu už nemôžu rásť úroky. Táto situácia je však diametrálne odlišná od skutkového stavu v preskúmvanej veci, kde nedošlo k predčasnému vráteniu poskytnutých prostriedkov z vôle dlžníka, ale k predčasnému zosplatneniu úveru zo strany veriteľa, preto ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka nemožno na tento skutkový

stav aplikovať ani analogicky. Práve naopak, pri neexistencii výslovnej právnej úpravy doby, dokedy trvá povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru, je v spotrebiteľských vzťahoch potrebné použiť taký výklad zmluvných podmienok, ale aj zákona, ktorý je priaznivejší pre spotrebiteľa.

7. To, že veriteľ má aj v prípade predčasného (sankčného) zosplatnenia úveru právo na zmluvné úroky, súd nespochybňuje. Sporné je len to, či má nárok len na úroky vzniknuté do dňa zosplatnenia úveru, alebo či má aj po zosplatnení nárok účtovať dlžníkovi ďalšie úroky. Úrok z úveru predstavuje cenu, za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi peňažné prostriedky k dispozícii. Ide v podstate o odplatu za to, že veriteľ sa vzdal dispozície s peňažnými prostriedkami, poskytol ich dlžníkovi a umožnil mu vracať ich v splátkach. Vyhlásením predčasnej splatnosti vlastne veriteľ odopiera dlžníkovi predtým poskytnuté plnenie (požaduje jeho vrátenie), čím sa radikálne mení obsah záväzku. Pokiaľ dlžník už nie je oprávnený disponovať poskytnutými finančnými prostriedkami, neexistuje dôvod, aby sa tieto finančné prostriedky ďalej úročili. Predčasné vrátenie finančných prostriedkov nepredstavuje plnenie pôvodne dohodnutých podmienok čerpania úveru, preto na takto vzniknutý záväzok nemožno aplikovať ani pôvodne dohodnuté dojednanie o úrokoch. Zosplatnením úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov. To, že dlžník napriek tomu finančné prostriedky veriteľovi nevráti, je sankcionované inak (úrokmi z omeškania, rovnako ako každé iné omeškanie dlžníka s peňažným plnením). Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru si veriteľ musí byť vedomý, že sa vzdáva potenciálneho budúceho zisku z úrokov (ktorý je však veľmi neistý vzhľadom na to, že dlžník nespláca ani len istinu) výmenou za oprávnenie okamžite žiadať vrátenie istiny (a dovedty vzniknutých úrokov) a prípadne následne toto plnenie aj vymáhať. Ak dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by dlžník mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý stav pre dlžníka, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti plnenia celého dlhu a veriteľ by mal naďalej nárok na úroky zo zmluvy a aj na úroky z omeškania. De facto by sa takto popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku - veriteľ by mal právo na úrok ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo dlžník by nemal nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred zosplatnením úveru.

8. Na vyššie uvedenej podstate zmluvného úroku nič nemôžu zmeniť ani prípadné odlišné zmluvné dojednanie (t. j. také ustanovenie zmluvy či všeobecných zmluvných podmienok, ktoré by prípadne ustanovovalo, že istina sa naďalej úročí aj po vyhlásení predčasnej splatnosti). V prípade spotrebiteľského vzťahu by takéto zmluvné dojednanie, keďže je zjavne v neprospech spotrebiteľa, bolo neplatné pre rozpor s ustanovením § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 5, resp. s ustanovením § 54 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka.

9. K tvrdeniu žalobcu, že ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by to výslovne vyjadril, odvolací súd uvádza, že tento argument je možné formulovať aj opačne: Ak by zákonodarca chcel, aby dlžník platiť úroky aj po tom, keď už je povinný vrátiť veriteľovi celú istinu, nepochybne by to výslovne vyjadril. Je pravdou, že omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom samo omeškanie dlžníka neovplyvňuje vznik nároku na úrok z úveru. Avšak od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatnením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatnením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (a v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, naopak, dlžník sa (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatnenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - aj naďalej je povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky a aj dohodnutý úrok, len sa tento úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neúročí. Nárok na úrok za obdobie po dátume predčasnej splatnosti veriteľovi ešte nevznikol (vznikol by mu len vtedy, ak by dlžník naďalej mal právo poskytnutými finančnými prostriedkami disponovať, teda pokračovať v ich vracaní v splátkach), preto nemohlo dôjsť ani k zániku takéhoto nároku.

10. Vyššie uvedené stanovisko zaujal aj senát Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 4Obo/143/98 uviedol (hoci „len“ v inštrukcii pre súd prvej inštancie), že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. S týmto názorom sa odvolací súd stotožňuje. Pokiaľ žalobca argumentoval povahou odstúpenia od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka, odvolací súd

uvádza, že v preskúvanom prípade nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, ale k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru.

11. Na argument žalobcu, že návrh, ktorý mal v novele Občianskeho zákonníka výslovne ustanoviť obmedzenie úrokov len do predčasného zosplatenia úveru, nebol legislatívne prijatý, je možné uviesť, že to neznamená, že platí opak. Naopak, aj v dôvodovej správe k tomuto návrhu, ktorú citoval žalobca v odvolaní, bolo uvedené, že toto ustanovenie sa navrhuje „vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov“ - teda úmyslom navrhovateľa nebolo zaviesť nové, dovtedy neexistujúce obmedzenie, ale skôr jasne vyjadriť už existujúce pravidlo, ktoré dovtedy nebolo jednoznačne interpretované.

12. Odvolací súd podporne odkazuje aj na komentár k Občianskemu zákonníku, kde sa uvádza: „Podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úrok z omeškania. [...] Nie je rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo veriteľ využije právo požadovať celý dlh pre nesplnenie niektorej splátky na základe dohody podľa § 565 OZ. Po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania. [...] Sankciou za omeškanie dlžníka, motiváciou čo najskôr pohľadávku zaplatiť, ale aj kompenzáciou veriteľa za nemožnosť používať istinu, sú od okamihu, ako sa dlžník dostane do omeškania, úroky z omeškania.“ (PAGÁČ, L. Komentár k § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. In: Števček, M. a kol.: Občiansky zákonník I., II. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015). Podľa názoru odvolacieho súdu to platí aj v prípade, ak by nešlo o spotrebiteľský vzťah, ale záväzkový vzťah by sa celý spravoval obchodným právom (neexistuje dôvod inak posudzovať podstatu úroku pri spotrebiteľských a nespotebiteľských vzťahoch) s tým rozdielom, že pri nespotebiteľskom vzťahu by bolo zrejme možné pripustiť odlišné zmluvné dojednanie.

13. Ak odvolateľ poukazoval na rozhodnutia niektorých senátov krajských súdov, odvolací súd dáva do pozornosti napríklad rozhodovacia činnosť iných senátov Krajského súdu v Prešove (sp. zn. 6Co/190/2014, 19Co/336/2015) či v Žiline (sp. zn. 9Co/343/2016).

14. Pokiaľ ide o úrok z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku za obdobie do predčasného zosplatenia úveru, odvolací súd sa stotožňuje s odvolateľom v tom, že na tento úrok z omeškania má veriteľ nárok. Je nesporné, že (zmluvné) úroky aj úroky z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky. Toto ustanovenie však nie je možné interpretovať tak, že by neexistoval nárok na úrok z omeškania z príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania totiž nie je upravený ustanovením § 121 ods. 3, ale ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré neviaže úrok z omeškania na istinu resp. na „pohľadávku“ (pojem použitý v § 121 ods. 3), ale na „omeškanie s plnením peňažného dlhu“. Podľa názoru odvolacieho súdu pod pojem „peňažný dlh“ resp. „peňažné plnenie“ je možné zahrnúť aj nezaplatený zmluvný úrok, preto v prípade omeškania dlžníka patrí veriteľovi úrok z omeškania aj z takéhoto dlhu.

15. Odvolací súd považuje za vhodné uviesť, že mu je známe aj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 35Odo/101/2002 z 24.03.2004 (R 5/2006), obsahujúce rovnakú argumentáciu ako uviedol súd prvej inštancie. Skutkové okolnosti uvedenej veci boli však odlišné od tu zisteného skutkového stavu - tam išlo o dohodnuté úročenie splátok kúpnej ceny pri kúpnej zmluve, kde dohodu o úrokoch možno považovať za vedľajšie dojednanie. Naopak pri zmluve o úvere (aj pri zmluve o spotrebiteľskom úvere) je zmluvný úrok podstatnou, definíčnou náležitosťou úveru (§ 497 Obchodného zákonníka). Odvolací súd si je vedomý aj ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR (napr. sp. zn. 33Cdo/2041/2008), avšak v praxi slovenských súdov je táto otázka rozhodovaná odlišne - v prospech existencie nároku na úrok z omeškania pri omeškaní s plnením zmluvného úroku (okrem rozhodnutí krajských súdov, ktoré citoval odvolateľ, pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998, zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí pod R 59/1998 a v časopise Zo súdnej praxe pod č. 43/2000): „Pri zmluve o úvere sú úroky súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“ Aj keď ide o rozhodnutie z oblasti obchodného práva, pričom spotrebiteľský právny vzťah je potrebné posudzovať podľa noriem občianskeho práva, z hľadiska definície úrokov a úrokov z omeškania a nároku na tieto plnenia odvolací súd považuje za aplikovateľné aj rozhodnutia obchodných senátov.

16. Podstatné je podľa názoru odvolacieho súdu tiež rozlišovanie medzi úrokmi z úrokov (tzv. anatocizmus) a úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od (zmluvných) úrokov úrok z omeškania

predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona (§ 517 Občianskeho zákonníka, § 369 Obchodného zákonníka).

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že veriteľ zo zmluvy o úvere (vrátane zmluvy o spotrebiteľskom úvere resp. zmluvy o úvere, ktorá je súčasne spotrebiteľskou zmluvou) má nárok nielen na vrátenie istiny a na zmluvný úrok do zosplatenia úveru, ale v prípade omeškania dlžníka má tiež právo požadovať úrok z omeškania nielen z nezaplatenej časti istiny, ale aj z nezaplateného zmluvného úroku. Preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že v tejto časti žalobe vyhovel a priznal žalobcovi úrok z omeškania z nezaplateného zmluvného úroku (vyčísleného ku dňu predčasného zosplatenia úveru).

18. Pri určení výšky úroku z omeškania odvolací súd postupoval podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že žalobcom požadovaná výška úroku z omeškania 5 % ročne nebola v rozpore s uvedenými ustanoveniami, odvolací súd priznal žalobcovi nárok na úrok z omeškania vo výške 5 % ročne. Napokon pokiaľ ide o sumu, z ktorej má žalobca nárok na úrok z omeškania, z prepočtu zmluvných úrokov predloženého žalobcom vyplýva, že celý ním vyčíslený zmluvný úrok vo výške 71,66 eur vznikol v čase pred predčasným zosplatením úveru, preto má žalobca nárok na zmluvný úrok v ním uplatnenej výške 71,66 eur (ktorý mu už priznal súd prvej inštancie), ako aj nárok na úrok z omeškania z takto vyčísleného zmluvného úroku.

19. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa zmluvného úroku za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ako vecne správny potvrdil a v časti týkajúcej sa úroku z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku za obdobie do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zmenil a v tejto časti žalobe vyhovel.

20. Keďže odvolací súd (hoci len čiastočne) zmenil napadnutý rozsudok, v súlade s § 396 ods. 2 CSP rozhodol súčasne o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a (keďže ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí) v súlade s § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Vo výsledku konania ako celku bol prevažne úspešný žalobca (neúspešný bol len v časti týkajúcej sa zmluvného úroku za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru), preto mu patrí náhrada trov konania. Keďže žalobca nebol právne zastúpený, vznikli mu trovy len zaplatením súdneho poplatku zo žaloby. V odvolacom konaní však bol žalobca prevažne neúspešný, preto mu odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (žalovanému žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, preto ani jemu nebol dôvod priznávať ich náhradu). Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodol o trovách konania (na súde prvej inštancie aj v odvolacom konaní) tak, že žalobcovi priznal len náhradu trov za zaplatený súdny poplatok zo žaloby. O výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).